

**Ўзбекистон Қизил Ярим ой жамияти Раёсати ва Ўзбекистон Соғлиқни сақлаш
ходимлари касаба уюшмаси Республика Кенгаши Ижроия қўмитаси**

Қ Ҳ Ш М А Қ А Р О Р И

Тошкент ш.

№ 09-а 26 04 2021 й.

№ 2-09.с 26 04 2021 й.

**Ўзбекистон Қизил Ярим ой жамияти ва
Ўзбекистон Соғлиқни сақлаш ходимлари касаба уюшмаси
Республика Кенгаши ўртасида 2018-2020 йилларга тузилган
Тармоқ келишувининг 2020 йилда бажарилиши ҳамда 2021-2023
йилларга тузилган Тармоқ келишувини тасдиқлаш тўғрисида**

Соҳа ходимларининг юқори ижтимоий, моддий фаровонлиги ҳамда меҳнат ҳуқуқлари ва кафолатларига риоя қилиш, иш берувчилар ва ходимлар ўртасидаги ўзаро муносабатларни барқарорлигини таъминлаш мақсадида икки томонлама тузилган тармоқ келишувининг 2020 йилда бажарилиши тўғрисидаги маълумотномани ҳамда 2021-2023 йилларга мўлжалланиб икки томонлама тузилган Тармоқ келишуви лойиҳасини ўрганиб чиқиб, Ўзбекистон Қизил Ярим ой жамияти Раёсати ва Ўзбекистон Соғлиқни сақлаш ходимлари касаба уюшмаси Республика Кенгаши Ижроия қўмитаси **қ а р о р қ и л а д и**:

1. Ўзбекистон Қизил Ярим ой жамияти ва Ўзбекистон Соғлиқни сақлаш ходимлари касаба уюшмаси Республика Кенгаши ўртасида ижтимоий-иқтисодий ва меҳнат муносабатлари бўйича 2018-2020 йилларга тузилган Тармоқ келишувининг 2020 йилда бажарилиши тўғрисидаги маълумотнома ахборот учун қабул қилинсин (1-илова).

2. Ўзбекистон Қизил Ярим ой жамияти ва Ўзбекистон Соғлиқни сақлаш ходимлари касаба уюшмаси Республика Кенгаши ўртасида ижтимоий-иқтисодий ва меҳнат муносабатлари бўйича 2018-2020 йилларга тузилган Тармоқ келишувининг 2020 йилда бажарилиши қоникарли деб топилсин.

3. Ўзбекистон Қизил Ярим ой жамияти ва Ўзбекистон Соғлиқни сақлаш ходимлари касаба уюшмаси Республика Кенгаши ўртасида 2021-2023 йиллар учун тузилган Тармоқ келишуви лойиҳаси бўйича Ўзбекистон касаба уюшмалари Федерацияси Эксперт комиссиясининг 2021 йил 9 февралдаги 40-21-сонли Эксперт ҳулосаси инобатга олинсин.

4. Ўзбекистон Қизил Ярим ой жамияти ва Ўзбекистон Соғлиқни сақлаш ходимлари касаба уюшмаси Республика Кенгаши билан биргаликда ижтимоий-иқтисодий ва меҳнат муносабатлари бўйича 2021-2023 йилларга мўлжалланиб икки томонлама тузилган Тармоқ келишуви лойиҳаси тасдиқлансин (2-илова).

5. Тармоқ келишуви бажарилишини назорат қилувчи комиссия таркиби 3-иловага мувофиқ тасдиқлансин.

6. Ўзбекистон Қизил Ярим ой жамияти билан Ўзбекистон Соғлиқни сақлаш ходимлари касаба уюшмаси Республика Кенгашига ушбу келишувни амалда тадбиқ этилишини таъминлаш юклатилсин.

7. Жамият тасарруфидаги барча ташкилотларда тузилган жамоа шартномаларнинг 2020 йилда бажарилишига бағишланган конференцияларни жорий йилнинг апрель ойигача ўтказиш вазифаси топширилсин.

8. Мазкур қарорни бажарилишини назорат қилиш Ўзбекистон Қизил Ярим ой жамияти раиси Х.Ё.Каримов ва Ўзбекистон Соғлиқни сақлаш ходимлари қасаба уюшмаси Республика Кенгаши раиси Ф.Ханапияевга юклатилсин.

Ўзбекистон Қизил Ярим ой
жамияти раиси



Х.Ё.Каримов

Ўзбекистон Соғлиқни сақлаш
ходимлари қасаба уюшмаси
Республика Кенгаши раиси



Ф.Ханапияев

**Ўзбекистон Қизил Ярим Ой Жамияти ва Ўзбекистон Соғлиқни сақлаш
ходимлари касаба уюшмаси Республика Кенгаши ўртасида
2021-2023 йилларга тузилган**

ТАРМОҚ КЕЛИШУВИ

Мазкур Тармоқ келишуви (кейинги ўринларда “Келишув” деб аталади) Ўзбекистон Қизил Ярим Ой Жамияти (кейинги ўринларда “Жамият” деб аталади) билан Ўзбекистон Соғлиқни сақлаш ходимлари касаба уюшмаси Республика Кенгаши (кейинги ўринларда “Республика Кенгаши” деб аталади) ўртасида тузилган бўлиб, Жамият тизимида ижтимоий ривожланишнинг асосий йўналишларини, меҳнат шартлари ва унга ҳақ тўлашни, ходимларнинг ижтимоий кафолатларини белгилаб берувчи норматив ҳужжатдир.

I. Умумий қоидалар

1.1. Жамият тассаруфидаги ташкилотлар раҳбарлари ижтимоий шерикчиликни ривожлантириш мақсадида Республика Кенгаши ва унинг ҳудудий бўлинма раҳбарлари ҳамда бошланғич касаба уюшма ташкилотлари билан ходимларнинг меҳнат, иш ҳақи, уларнинг иш билан бандлиги ва ижтимоий кафолатлари борасида музокаралар олиб бориш ҳамда жамоа шартномаларини тузишни кўзда тутди.

1.2. Келишув Ўзбекистон Республикаси Конституцияси, Ўзбекистон Республикасининг Меҳнат кодекси (бундан буён “МК” деб аталади), Ўзбекистон Республикасининг “Ижтимоий шериклик тўғрисида”, “Аҳоли бандлиги тўғрисида”, “Меҳнатни муҳофаза қилиш тўғрисида”, “Касаба уюшмалари тўғрисида”ги қонунлари, Ўзбекистон Республикаси Вазирлар Маҳкамасининг 2002 йил 19 мартдаги “Иш ҳақи ўз вақтида тўланишига доир қўшимча чора-тадбирлар тўғрисида”ги 88-сонли қарори ва бошқа норматив-ҳукукий ҳужжатлари ҳамда Ўзбекистон Республикаси Вазирлар Маҳкамаси, Ўзбекистон касаба уюшмалари Федерацияси Кенгаши, Ўзбекистон Иш берувчилар конфедерацияси ўртасида тузилган ижтимоий-иқтисодий масалаларга оид Бош келишувига асосан тузилган ушбу Келишув қуйидаги йўналишларни ўз ичига олади:

- ходимлар турмуш даражаси пасайишининг олдини олиш, ижтимоий-иқтисодий кафолатларини таъминлаш, уларнинг ҳуқуқларини ва қонуний манфаатларини ҳимоя қилиш;

- қонунлар билан белгиланган нормалар ва қоидаларда кўрсатилганидан имтиёзлироқ меҳнат шартлари ва ижтимоий-иқтисодий шартларни жамоа шартномаларига киритиш;

- ходимларнинг ҳуқукий билимларини ва маданиятини, ижтимоий шериклик, ходимларни ижтимоий муҳофазалаш, меҳнат қонунчилиги ва Халқаро меҳнат ташкилотининг Ўзбекистон Республикаси томонидан ратификация қилинган Конвенциялари ҳақида билимларини ошириш мақсадида ҳамкорликда семинарлар ташкил қилиш;

- жамият ходимларининг меҳнатини ва саломатлигини муҳофаза қилишни қонун доирасида таъминлаш;
- ходимлардан келиб тушаётган ижтимоий-меҳнат соҳасидаги мурожаатларни ҳамкорликда кўриб чиқиш;
- касаба уюшма ташкилотларига фаолиятини амалга ошириш учун шароит яратиш.

1.3. Тармоқда ижтимоий шерикликни таъминлаш учун:

- Республика Кенгаши вакилини Жамият Раёсат аъзолигига киритилишини;
- Жамият вакили Республика Кенгаши Ижроия қўмитаси аъзолигига киритилиши;
- касаба уюшма бошлангич қўмиталари раисларини Жамият тасарруфидаги минтакавий ташкилотлари бошқарув органларига киритилиши таъминланади.

1.4. Келишув Жамият тасарруфидаги ташкилотлар билан меҳнат муносабатларида турган барча ходимларга тааллуқлидир.

1.5. Жамият, тармоқ касаба уюшмасини ходимларининг ижтимоий-иқтисодий манфаатларини ифодаловчи ягона вакили деб тан олади.

1.6. Касаба уюшмаси аъзолик бадаллари ходимнинг ёзма розилиги билан бухгалтерия орқали пул ўтказиш йўли билан тегишли касаба уюшма қўмитаси ҳисоб-рақамига ўтказилади.

1.7. Жамоа шартномаларини тузиш пайтида ушбу Келишувда ходимлар учун белгиланган ижтимоий кафолатларнинг энг паст даражасидан юқори шартлар киритилишига тўсқинлик қилинмайди.

1.8. Касаба уюшмалари қўмиталарига сайланган ходимлар учун қуйидаги ижтимоий кафолатлар сақлаб қолинади:

- асосий ишдан озод этилмаган касаба уюшма қўмиталарининг раисларига жамоа манфаатлари йўлидаги ишларни бажариш учун иш ҳақи сақланган ҳолда бир ҳафтада икки соат бўш вақт ажратиш;
- қисқа муддатли касаба уюшма ўқувлари ҳамда касаба уюшма ташкилотлари ишида иштирок этган даврида ўртача иш ҳақини сақлаб қолиш;
- касаба уюшмаси органи талаб қилганда унга меҳнат ҳамда ижтимоий-иқтисодий ривожланиш билан боғлиқ масалалар юзасидан маълумотлар тақдим этиш;
- касаба уюшмаси органининг уставида белгиланган фаолиятини амалга ошириш учун хона, компьютер жамланмаси, интернет, алоқа воситалари, канцелярия молларидан бепул фойдаланиш;

1.9. Халқаро Меҳнат Ташкилотининг қуйидаги Конвенцияларига оғишмай риоя этилишини таъминлаш:

- “Зўраки ёки мажбурий меҳнат тўғрисида”ги 29-сонли Конвенция;
- “Қирқ соатлик иш ҳафтаси тўғрисида”ги 47-сонли Конвенция;
- “Ҳақ тўланадиган таътил тўғрисида”ги 52-сонли Конвенция;
- “Меҳнат инспекцияси тўғрисида”ги 81-сонли Конвенция;
- Халқаро меҳнат ташкилотининг “Бирлашмалар эркинлиги ва касаба уюшмаларига бирлашиш ҳуқуқини ҳимоя қилиш тўғрисида”ги 87-Конвенция;

- “Жамоа музокараларини ташкил этиш ва юритиш ҳукуқи принципларини қўллаш тўғрисида”ги 98- сонли Конвенция;
- “Тенг аҳамиятли ишлар учун эркаклар ва хотин-қизларга тенг ҳақ тўлаш тўғрисида”ги 100-сонли Конвенция;
- “Оналикни ҳимоя қилиш тўғрисида”ги 103-сонли Конвенция;
- “Мажбурий меҳнатни тугатиш тўғрисида”ги 105-сонли Конвенция;
- “Меҳнат ва иш турлари соҳасида камситишлар тўғрисида”ги 111-сонли Конвенция;
- “Иш билан таъминлаш соҳасидаги сиёсат тўғрисида”ги 122-сонли Конвенция;
- Халқаро меҳнат ташкилотининг Ўзбекистон Республикаси томонидан ратификация қилинган “Меҳнаткашларнинг вакиллари ҳақида”ги 135-Конвенция;
- “Ишга қабул қилиш учун энг кичик ёш тўғрисида”ги 138-сонли Конвенция;
- “Халқаро меҳнат нормалари қўлланилишига қўмаклашиш учун уч томонлама маслаҳатлашувлар тўғрисида”ги 144-сонли Конвенция;
- “Жамоа музокараларини олиб бориш тўғрисида”ги 154-сонли Конвенция.

1.10. Жамият ва унинг тасарруфдаги ташкилотлар раҳбарлари ходимлар манфаатига дахлдор қарорлар қабул қилишдан олдин тегишли Республика Кенгаши ёки тармоқ касаба уюшмасининг жойлардаги органлари билан маслаҳатлашишлари шарт.

1.11. Ижтимоий-иқтисодий ривожлантириш дастурлари ва локал-ҳуқуқий ҳужжатлар лойиҳаларини, шунингдек ушбу лойиҳаларга доир таклифларни тайёрлашда, уларни Жамият ҳузуридаги ишчи мажлисларида кўриб чиқишда касаба уюшма органлари вакилларининг иштирок этиши таъминланади.

1.12. Ўзбекистон Республикаси Президентининг 2016 йил 28 декабрдаги “Кексалар ва ногиронларни давлат томонидан қўллаб-қувватлаш тизимини янада такомиллаштиришга доир қўшимча чора-тадбирлар тўғрисида”ги ПҚ-2705-сонли Қарорини амалга оширишга ҳар томонлама қўмаклашилади.

1.13. Тизимдаги ташкилот ва муассасалар Ўзбекистон Республикаси Президентининг 2019 йил 30 июлдаги “Одам савдосига ва мажбурий меҳнатга қарши курашиш тизимини янада такомиллаштиришга оид қўшимча чора-тадбирлар тўғрисида”ги ПФ-5775-сон Фармони ва Ўзбекистон Республикаси Вазирлар Маҳкамасининг 2018 йил 10 майдаги “Ўзбекистон Республикасида мажбурий меҳнатга барҳам беришга доир қўшимча чора-тадбирлар тўғрисида”ги 349-сонли қарорига тўлиқ риоя этиш мажбуриятларини ўз зиммасига олади.

II. Меҳнат шартномаси, бандлик кафолатлари

Иш берувчининг мажбуриятлари:

2.1. Касблари, малакалари ва улар билан тузилган меҳнат шартномаларига мувофиқ ходимларнинг бандлигини таъминлаш.

2.2. Меҳнат шароитларининг ўзгариши ва ходимларни оммавий ишдан бўшатилиши билан боғлиқ масалаларни касаба уюшма қўмитаси билан қилишиш.

Касаба уюшма кўмитасининг ёзма розилигисиз иш берувчи ташаббуси билан ходимларнинг меҳнат шартномаларини бекор қилмаслик (бундан ташкилотни тугатилиши, ташкилот раҳбари, шунингдек мулк эгасининг алмашиши сабабли ташкилот раҳбари, унинг ўринбосарлари, бош бухгалтер билан, ташкилотда бош бухгалтер лавозими бўлмаган тақдирда эса бош бухгалтер вазифасини амалга оширувчи ходим билан меҳнат муносабатларини бекор қилиш ҳоллари мустасно).

Меҳнат шартномасини иш берувчининг ташаббусига кўра бекор қилишга розилик сўраб киритилган тақдимнома касаба уюшма кўмитасида Ўзбекистон касаба уюшмалари Федерацияси Кенгаши Раёсатининг 2016 йил 19 апрелдаги 2-11 сонли қарори билан тасдиқланган “Касаба уюшмаси органида иш берувчининг тақдимномасини кўриб чиқиш тартиби” асосида кўриб чиқилиши таъминланади.

2.3. Ишлаб чиқариш ва меҳнатни ташкил қилиш ҳамда технологиялар ўзгариши, иш ҳажмининг камайиши муносабати билан штатлар сонини қисқартиришни амалга оширишда:

- ходимларга уларнинг хоҳишига кўра ҳақ тўланмайдиган таътиллار бериш;
- МКнинг 103-моддасига биноан ишда қолиш афзалликларига эга бўлган ходимлар тоифаларини аниқлаш.

2.4. **Иш берувчи** ходимлар сонини қисқартирилиши билан боглик таркибий жиҳатдан қайта ўзгартириш масалалари тўғрисида ҳамда ходимларни оммавий равишда ишдан озод этиш эҳтимоли тўғрисида камида икки ой олдин касаба уюшма кўмитасига ахборот тақдим этиш ва ишдан озод этиш оқибатларини енгиллаштиришга қаратилган маслаҳатли ишларни амалга ошириш мажбуриятини, шунингдек, камида икки ой олдин ҳар бир ходимнинг касби, мутахассислиги, малакаси ва меҳнат ҳақи миқдорини кўрсатган ҳолда, ишдан озод қилиш тўғрисидаги маълумотларни маҳаллий меҳнат органига ҳам маълум қилиш мажбуриятини ўз зиммасига олади.

Муассаса ходимларининг рўйхатдаги сонидан камида 10 фоизининг бир вақтнинг ўзида ишдан озод этилиши ходимларни оммавий равишда ишдан озод этилиши деб ҳисобланади.

(Ўзбекистон Республикасининг 2020 йил 20 октябрдаги “Аҳоли бандлиги тўғрисида”ги ЎРҚ-642-сон Қонунининг 18-моддасга биноан, одамларнинг умумий сони 100 кишидан ортиқ бўлган ташкилотлардан рўйхатдаги ходимлар ўртача сонининг 10 ва ундан ортиқ фоизи ишдан бўшатилиши ходимларни оммавий равишда ишдан бўшатиш деб ҳисобланади).

2.5. Пандемия даврида коронавирус инфекцияси билан зарарланиб, карантинга жойлаштирилган 14 ёшга тўлмаган боланинг ота-онаси (унинг ўрнини босувчи шахслар, васийлар, ҳомийлар) бўлган ходимлар билан меҳнат шартномаларини иш берувчининг ташаббуси билан бекор қилиш таъқиқланади.

2.6. Ходимларни вақтинча бошқа ишга ўтказишда (ходимнинг ўзи ёки иш берувчининг ташаббуси билан) уларнинг меҳнатига ҳақ тўлашни МКнинг 94 ва 95-моддалари талабларига риоя қилинган ҳолда жамоа шартномалари орқали белгиланган тартибда амалга оширилишини таъминлаш.

2.7. Ходимларни дам олиш ва байрам кунларида ишга жалб қилиш МКнинг 130, 132-моддалар талабларига риоя қилинган ҳолда жамоа шартномалари орқали белгиланган тартибда амалга оширилишини таъминлаш.

2.8. Юридик шахсларнинг тугатилиши ва қайта ташкил этилиши натижасида иш жойидан бўшатишган ходимларнинг қонуний ҳуқуқларига риоя этиш.

2.9. Ижтимоий йўналтирилган давлат дастурларини ишлаб чиқиш ва амалга ошириш ишларида фаол иштирок этиб, кам таъминланган ва кўп болали оилаларни, ишлаётган оналарни ижтимоий муҳофаза қилиш ва қўллаб-қувватлашнинг қонунларда кўзда тутилган чоралари амалга оширилиши таъминлаш.

2.10. 18 ёшга тўлмаган шахсларни ишга қабул қилишда ва уларнинг меҳнатидан фойдаланишда Халқаро меҳнат ташкилотининг Ўзбекистон Республикаси томонидан ратификация қилинган 138 ва 182- Конвенциялари талабларига риоя этилишини таъминлаш.

2.11. Касаба уюшма органларига сайланган ходимларни уларнинг сайлов ваколатлари тугагандан сўнг 2 йил давомида иш берувчининг ташаббуси билан ишдан бўшатилишига маҳаллий меҳнат органларининг олдиндан розилигини олмай туриб йўл қўймаслик. (МК 25-моддаси).

2.12. Ишга қабул қилиш ва хизмат бўйича кўтаришда хотин-қизлар ва эркаклар учун тенг ҳуқуқ ҳамда имкониятларни яратиш.

III. Иш вақти ва дам олиш вақти

3.1. Бир ҳафталик иш вақтининг нормал муддати 40 соатдан ортиқ бўлмаслиги керак. Сменада (навбатда) туриб ишлайдиган ходимларнинг иш вақти, иш вақтини жамлаб ҳисоблаш амалга оширилган ҳолда смена графигига мувофиқ аниқланади.

3.2. Жамият ходимлари учун иш вақти ва дам олиш вақтларининг режими Ўзбекистон Республикасининг қонун ҳужжатларига мувофиқ ички меҳнат тартиби қоидалари билан белгиланади.

3.3. Қуйидагилар учун қисқартирилган (бир ҳафтада 36 соатдан ошмайдиган) иш вақти белгиланади:

- 18 ёшга тўлмаган ходимлар учун;
- I ва II гуруҳ ногиронларига;
- тиббиёт ходимларига
- нокулай меҳнат шароитларида ишлаётган ходимлар учун.

Ҳар бир ташкилотдаги меҳнат шароитлари нокулай бўлган ишлар рўйхати ва улардаги иш вақтининг аниқ муддати Иш ўринларини меҳнат шароитлари ва асбоб-ускуналарнинг жароҳатлаш хавфлилиги юзасидан аттестациядан ўтказиш тартиби тўғрисидаги низом (Ўзбекистон Республикаси Вазирлар Маҳкамасининг 2014 йил 15 сентябрь 263-сонли қарори) га асосан иш жойларини аттестациядан ўтказиш натижаларига асосан жамоа шартномалари орқали белгиланади.

3.4. Ходим билан иш берувчи ўртасидаги келишувга биноан ишга қабул қилиш чоғида ҳам, кейинчалик ҳам тўлиқсиз иш куни ёки тўлиқсиз иш ҳафтаси белгилаб қўйилиши мумкин.

Тўлиқсиз иш вақти шароитида ишлаш муддати ходим билан иш берувчи ўртасидаги келишувга биноан белгилаб қўйилади. Тўлиқсиз иш вақти режимидаги меҳнат учун ишланган вақтга мутаносиб равишда ҳақ тўланади. (МК 119-моддаси).

3.5. Ходимни унинг розилиги билангина ишдан ташқари вақтларда ишга жалб қилиш. Бунда иш сменаси 12 соат бўлган, оғир ва зарарли меҳнат шароитларида ишлаётган ходимларни ҳамда 18 ёшга тўлмаган шахсларни ишдан ташқари вақтда ишга жалб қилмаслик (МК 124-моддаси).

3.6. Ишдан ташқари вақтларда ишга жалб қилинадиган ҳар бир ходим учун унинг йил давомида шундай ишларда ишлаган вақти 120 соатдан ошиб кетишига йўл қўймаслик (МК 125 моддаси).

3.7. Ташкилотларда имзоланаётган жамоа шартномаларига киритиш учун ташкилотнинг иқтисодий имкониятларини ҳисобга олган ҳолда ходимларга ҳақ тўланадиган қуйидагича қўшимча таътиллار бериш тавсия этилади:

- врачларга (бўлим раҳбарларига, бухгалтер, инженер ва олий маълумотли бошқа муттаҳассисларга) – 9 кун;
- хамшираларга – 9 кун;
- санитаркаларга – 9 кун;
- техник ходимларга (хўжалик бўлими ходимлари) - 3 кун (МК 137-моддаси).

3.8. Ўзбекистон Республикаси Президентининг Фармони билан фуқароларнинг расмий саналарни нишонлаш даврида тўлиқ дам олиши учун шароитлар яратиш, дам олиш ва байрам кунларидан оқилона фойдаланишини таъминлаш мақсадида дам олиш кунлари белгиланганда кўрсатилган қўшимча дам олиш кунларининг берилиши муносабати билан ходимларнинг йиллик асосий ва қўшимча таътиллари давомийлиги ўзгармайди.

3.9. Қуйидаги ҳолларда ходимларга бир марталик ҳақ тўланадиган қўшимча таътил бериш:

- яқин қариндошлари (ота-онаси, турмуш ўртоғининг ота-онаси, турмуш ўртоғи, фарзандлари, ака-укалари ва опа-сингиллари) вафот этганда - 3 кун;
- фарзанд тугилганда (отасига) - 1 кун;
- фарзанди 1 синфга чиққанда (онасига, отасига) - 1 кун;
- фарзандларининг никоҳ тўйларида - 3 кун;
- ходимнинг никоҳ тўйларида - 3 кун;
- юбилей саналарида (50, 55, 60, 65, 70, 80) - 1 кун;

3.10. Ҳомиладор аёлларга ҳомиладорлик ва туғиш таътилига чиққунларига қадар 1 ойлик ҳақ тўланмайдиган таътил бериш.

3.11. Йиллик меҳнат таътилларининг умумий давомийлиги (қўшимча таътиллار билан биргаликда) 48 иш кунидан ортиқ бўлмаслиги керак.

3.12. Ходимга иш ҳақи сақланмаган ҳолда бериладиган муддати икки ҳафтадан ортиқ бўлган таътил даврини ҳам йиллик асосий таътилни олиш ҳуқуқини берувчи меҳнат стажига қўшиш. (МК 142-моддаси).

3.13. МКнинг 144-моддасида кўрсатилган ходимлар тоифаларидан ташқари куйидаги ходимларга меҳнат таътили уларнинг хоҳишига кўра ёзги ёки улар учун қулай бўлган бошқа вақтда берилади:

а) Ўзбекистон Республикаси Вазирлар Маҳкамасининг 20.03.1997 йил 153-сонли қарорига асосан ижтимоий аҳамиятга молик касаллик бўйича ҳисобда турган ходимларга;

б) бетоб оила аъзосини парваришлайётган ходимларга;

в) Ўзбекистон Республикаси Президентининг 18.05.2007 йил ПФ-3878-сонли Фармонида биноан тижорат банкларида ипотека кредитини олган ёш оилалар вакиллари;

г) ишлаётган пенсионерларга.

3.14. МКнинг 150-моддасида кўрсатилган ходимлардан ташқари куйидаги ходимларга (1941-1945 йиллардаги уруш қатнашчилари ва имтиёзлари жиҳатидан уларга тенглаштирилган шахслар, I ва II гуруҳ ногиронлари, ун икки ёшга тўлмаган икки ва ундан ортиқ болани тарбиялайётган аёллар)дан ташқари яна куйидаги ходимларга уларнинг хоҳишига кўра иш ҳақи сақланмаган ҳолда муқаррар тартибда 14 календар кунга қадар таътил берилади:

а) бетоб оила аъзосини парваришлайётган шахсларга;

б) 30 ёшгача бўлган ёш оила аъзолари;

в) ишлаётган пенсионерларга.

Шунингдек жамоа шартномалари ва меҳнат шартномаси шартларида назарда тутилган бошқа ҳолларда.

3.15. Ходимнинг аризасига биноан унга иш ҳақи сақланмаган ҳолда таътил берилиши мумкин, унинг муддати ходим билан иш берувчи ўртасидаги келишувга биноан белгиланади, лекин 12 ойлик давр мобайнида 3 ойдан ошмаслиги лозим.

3.16. Пандемия даврида карантин қоидалари қучайтирилганда ходимлар иш берувчилар томонидан ўз ҳисобидан таътилга мажбурий равишда йил давомида 3 ойдан ортиқ муддатга чиқариб юборилганини инобатга олиб, Солиқ Кодексининг 374-моддаси 2-бандида назарда тутилган, иш ҳақи қисман сақлаб қолинган ҳолда мажбурий таътил бериш.

IV. Меҳнатга ҳақ тўлаш, қароватли тўловлар ва компенсация тарзидаги тўловлар

4.1. Ўзбекистон Республикаси Меҳнат Кодексининг 9-боби талабларига риоя қилинишини, ходимларга I-разряд ставкасидан кам бўлмаган миқдорда ҳақ тўланишини таъминлаш.

Жамият таркибидаги ташкилотларнинг тиббиёт ходимларига меҳнат ҳақи тўлаш Ўзбекистон Республикаси Вазирлар Маҳкамаси томонидан тасдиқланган “Ўзбекистон Республикаси давлат ташкилотлари тиббиёт ва фармацевтика ходимлари меҳнатига ҳақ тўлашнинг тариф сеткаси”да белгиланган разрядлар асосида амалга ошириш.

Ташкилотда меҳнат қилаётган нотиббий ходимларнинг меҳнатига ҳақ тўлаш Ягона тариф сеткаси бўйича амалга ошириш.

Ўзбекистон Республикаси ҳудудида коронавирус инфекциясига қарши курашиш даврида тиббиёт ва бошқа ходимларга моддий рағбатлантириш тўловлари амалдаги меъёрий ҳужжатларга мувофиқ тўланади.

4.2. Меҳнатга ҳақ тўлаш фондининг тариф қисми ва тарифга қўшимча қисми ўртасидаги мақбул нисбатни давлат томонидан ва жамоа шартномалари воситасида ўрнатилиши мумкин.

4.3. Ўзбекистон Республикаси Президенти Фармони билан белгиланган энг кам иш ҳақи миқдоридан келиб чиққан ҳолда, ўз вақтида меҳнатга ҳақ тўлаш миқдорлари қайта кўриб чиқилади.

4.4. Тунги вақтдаги (соат 22-00 дан то 6-00 гача) ишнинг ҳар бир соати учун бир ярим баробар миқдорда ҳақ тўланади.

4.5. Республикада белгиланган байрамлар (1 январ, 8 март, 21 март, 9 май, 1 сентябр, 1 октябр, 8 декабр, Рўза ва Қурбон ҳайитларининг биринчи кунлари)да иш графиги асосида ишлаганлик ёхуд иш берувчининг фармойишига асосан шу кунларда ишга жалб этилган муассасаларнинг барча ходимларига, шунингдек дам олиш кунлари (якшанба) ишлаганлиги, ёхуд сменада турганлиги учун Меҳнат кодексининг 157-моддаси талабидан келиб чиққан ҳолда икки хисса миқдорида иш ҳақи тўлаш ёки иш вақтидан ташқари бажарилган иш соатларига тенг келадиган миқдорда отгул бериш.

4.6. МКнинг 171, 172 ва 173 моддаларида кўзда тутилган харажатлар ходим томонидан тегишли ҳужжатлар тақдим этилганда, жамоа шартномаларида белгиланган тартибда ва миқдорларда қопланиши таъминланади.

4.7. Ходимларга иш ҳақи тўлашнинг аниқ, муддатларини жамоа шартномаларида белгилаб қўйилиши таъминланиши лозим. (МК 161 моддаси).

4.8. Жамият тизимидаги барча ташкилотларда меҳнатга ҳақ тўлашнинг шакли ва тизими, муддатлари, турли устамалар, мукофотлар, рағбатлантириш, моддий ёрдам, қўшимча ва компенсация тўловларининг аниқ миқдорлари жамоа шартномаларида белгилаб қўйилади.

4.9. Меҳнатга ҳақ тўлаш фондининг тариф қисми ва тарифга қўшимча қисми ўртасидаги мақбул нисбат ташкилотларнинг жамоа шартномаларида белгиланади.

4.10. Ходим давлат ёки жамоат вазифаларини, иш берувчи ва меҳнат жамоаси манфаатларига доир вазифаларни бажаришда ҳамда жамият манфаатларига доир ҳаракатлар қилганда ана шу вазифаларни бажариш вақтида унинг ўртача иш ҳақи сақланади. (МК 165,166,167-моддалари Ўзбекистон Республикаси Вазирлар Маҳкамасининг 11.03.1997 й. 133-сонли қарорини 5-илоvasи).

4.11. Ташкилотлар раҳбарларига бевосита тармоқ тизимида амалий фаолият билан шуғулланаётган, фахрий унвон ва илмий даражага эга бўлган шахсларга нисбатан қуйидаги қўшимча тўловлар белгилаш ҳуқуқи берилади:

- “Халқ” ва “Хизмат кўрсатган арбоб” фахрий унвонлари эгаларига тўловлар Республикада белгиланган базавий ҳисоблаш миқдорининг 2 баравари, “Хизмат кўрсатган” фахрий унвони соҳиблари учун 1 баравари миқдорида (Ўзбекистон Республикаси Президентининг 2007 йил 17 декабрдаги ПФ-3942 сонли Фармони);

- илмий даражасига эга бўлганларга Республикада белгиланган базавий ҳисоблаш миқдорининг 60% гача, фан доктори даражасига эга бўлганларга эса базавий ҳисоблаш миқдорининг 100% гача бўлган миқдорда.

4.12. Иш берувчи ишдаги ютуқлар учун ходимга нисбатан рағбатлантириш чоралари қўлланиши мумкин. (МК 180-моддаси).

4.13. Республика миқёсидаги хизмат сафарларида бўлган ходимларнинг суткалик харажатлари МКнинг 171-моддаси ва Ўзбекистон Республикаси Молия Вазирлиги ва Меҳнат ва аҳолини ижтимоий муҳофаза қилиш вазирлиги томонидан 2003 йил 24 июлда 83 ва 7/12-сон билан тасдиқланган ва Ўзбекистон Республикаси Адлия вазирлигида 2003 йил 29 августда 1268-рақам билан рўйхатга олинган “Ўзбекистон Республикаси ҳудудидаги хизмат сафарлари тўғрисидаги Йўриқнома”га асосан, Ўзбекистон Республикаси ташқарисига хизмат сафарига юборилганда Ўзбекистон Республикаси Адлия вазирлиги томонидан 2015 йил 19 ноябрда 2730-рақам билан рўйхатдан ўтказилган “Вазирликлар, идоралар, корхоналар ва ташкилотлар ходимлари Ўзбекистон Республикаси ташқарисига хизмат сафарига юборилганда хизмат сафари харажатлари учун маблағлар бериш тартиби тўғрисидаги НИЗОМ”га асосан қўпланади.

4.14. Жамият ташкилотларида хизмат килаётган ходимларга иш ҳақини ўз вақтида ва тўлиқ тўланишини таъминлаш мақсадида Ўзбекистон Республикаси Вазирлар Маҳкамасининг 2002 йил 19 мартдаги 88-сонли “Иш ҳақи ўз вақтида тўланишига доир қўшимча чора-тадбирлар тўғрисида”ги қарорига асосан иш ҳақи тўловлари кечиктирилгани учун ташкилот раҳбарларининг масъулиятини ошириш мақсадида, иш ҳақи тўловларини иш берувчининг ёки банк ташкилотсининг айби билан кечиктирилган ҳар бир куни учун тўланиши лозим бўлган сумманинг 0,01 фоизи миқдориди пеня тўланиши амалга оширилади. (МК 154- моддаси)

4.15. Касаба уюшма қўмитаси раисининг хизмат сафарлари билан боғлиқ харажатлари ташкилот ҳисобидан амалга оширилиши таъминланади.

4.16. Ўзбекистон Республикаси Вазирлар Маҳкамасининг 2002 йил 28 февралдаги “Вақтинчалик меҳнатга лаёқатсизлик бўйича нафақалар тўлаш чегарасини такомиллаштириш тўғрисида”ги 71-сон қарорига асосан Вақтинчалик меҳнатга лаёқатсизлик варақалари бўйича қуйидаги миқдорларда нафақа тўланади:

- Иккинчи жаҳон уруши қатнашчиларидан бўлган ходимларга, байналмилалчи жангчиларга ва уларга тенглаштирилган шахсларга, қарамоғида 16 ёшга (ўқувчилар учун — 18 ёш) тўлмаган уч нафар ва ундан кўп фарзанди бўлган ходимларга, Чернобил АЭСдаги авария оқибатларини тугатишда қатнашган ходимларга, Чернобил АЭСдаги авария натижасида радиоактив ифлосланиш зонасидан эвакуация қилинган ва кўчирилган қон ҳосил қилувчи органлар касалликлари (ўткир лейкоз), калконсимон без ва хавфли ўсмалар (аденома, рак) билан боғлиқ касалликларга чалинган ходимларга, ядро полигонларида ва бошқа радиация-ядро объектларида ҳарбий хизматни ўтаган пенсия ёшидаги ногирон ходимларга, шунингдек ходим ишда шикастланиш ва касб касалликлари оқибатида вақтинчалик меҳнат қобилиятини йўқотганда — ойлик иш ҳақининг тўлиқ миқдориди;

- ижтимоий аҳамиятга эга касалликлар бўйича ҳисобда турувчи ходимларга, улар томонидан давлат ижтимоий сугуртасига бадаллар тўлаб келиниши муддатига (умумий иш стажига) қараб — ойлик иш ҳақининг 60 фоизидан 100 фоизигача миқдорда;

- коронавирус инфекцияси билан зарарланиши ёки зарарланган деб гумон қилиниши муносабати билан карантинга жойлаштирилган ота-оналар (улар ўрнини босувчи шахслар, васийлар, ҳомийлар), шунингдек, уларнинг 14 ёшгача бўлган боласини парвариш қилаётган шахсларга ўртача ойлик иш ҳақининг 100 фоизи миқдорида;

- бошқа ҳолатларда, улар томонидан давлат ижтимоий сугуртасига бадаллар тўлаб келиниши муддатига (умумий иш стажига) қараб - иш ҳақининг 60%дан 80%гача. (Ўзбекистон Республикаси Адлия вазирлигида 2002 йил 8 майда 1136-сон билан рўйхатга олинган Ўзбекистон Республикаси Меҳнат ва аҳолини ижтимоий муҳофаза қилиш вазирлигининг 2002 йил 1 апрелдаги 21-сон буйруғи билан тасдиқланган “Давлат ижтимоий сугуртаси бўйича нафақалар тайинлаш ва тўлаш тартиби тўғрисида”ги Низом)

4.17. Ходимнинг айбисиз юзага келган бўш туриб қолишлар учун ўртача иш ҳақининг сақланишини таъминлаш.

4.18. Меҳнатнинг янги белгиланган нормалари, тариф сеткаси ва ишбай баҳо кўрсаткичлари олдиндан қасаба уюшма қўмиталари билан келишиб олинади.

4.19. Таътил бошланмасдан олдин охириги иш кунда таътил учун ҳақ тўланишини таъминлаш (МК 148 моддаси).

4.20. Автотранспорт ҳайдовчилари меҳнатига ҳақ тўлаш Ўзбекистон Республикаси Адлия вазирлиги томонидан 2019 йил 23 январда 3130-сон билан рўйхатдан ўтказилган “Автомобиль транспорти ҳайдовчилари меҳнатига ҳақ тўлашнинг умумий шартлари тўғрисидаги низом”га мувофиқ амалга оширилади.

4.21. Халқаро меҳнат ташкилотининг “Тенг аҳамиятли меҳнат учун эркак ва аёл меҳнаткашларга тенг ҳақ тўлаш тўғрисида”ги 100-сонли Конвенциясига биноан эркаклар ва аёллар томонидан турли шароитларда, турли кўникма ва малака билан, турли кўринишдаги, жавобгарлиги бир-бирига боглиқ бўлмаган, лекин бир хил қийматга эга бўлган ишлар тенг миқдорда рағбатлантирилади.

4.22. Ўзбекистон Республикаси Вазирлар Маҳкамасининг 2019 йил 6 сентябрдаги 743-сонли қарори билан тасдиқланган “Туман коэффициентлари, шунингдек, йиллик қўшимча таътилнинг энг кам муддати қўлланиладиган табиий-иклим шароитлари оғир ва ноқулай бўлган жойлар рўйхати”да кўрсатилмаган табиий-иклим шароитлари оғир ва ноқулай бўлган айрим жойларда ишлаганлик учун устамалар ва қўшимча таътиллар қўлланилиши тўғрисидаги шартларни тармоқ ташкилотларининг жамоа шартномаларида назарда тутиш.

4.23. Пандемия шароитида карантин талаблари кучайтирилиши муносабати билан масофавий ишга вақтинчалик ўтказилган ходимнинг меҳнатига ҳақ тўлаш қуйидагича амалга оширилади:

меҳнатга ҳақ тўлашдаги соатбай асосида - ходимнинг масофавий ишга ўтказилгунга қадар белгиланган тариф ставкаси (лавозим оклади)дан келиб чиққан ҳолда;

меҳнатга ҳақ тўлашдаги ишбай асосида — ўрнатилган нархлардан келиб чиққан ҳолда.

V. Меҳнат интизоми

5.1. Инсон ҳуқуқлари ва эркинликларини ҳимоя қилиш борасида республикада ўтказилаётган тадбирларни инобатга олган ҳолда меҳнат муносабатлари жараёнида ходимларнинг ҳуқуқ ва ваколатларига зиён етказишни олдини олиш мақсадида Жамият ташкилотларида юридик ва кадрлар бўлимлари хизмати мутахассислари фаолиятини, касаба уюшмаларининг ҳуқуқ ва меҳнат муҳофазаси бўйича мутахассисларининг билимлари ошириб борилади.

5.2. Ташкилотларда яқка тартибдаги меҳнат низолари ва зиддиятлар 6 аъзолардан ташкил топган (ҳар тарафдан 3 дан) иш берувчи ва касаба уюшма қўмитаси томонидан тенглик асосида тузиладиган меҳнат низолари комиссияси томонидан кўриб чиқилади.

5.3. Меҳнат низолари комиссияси ўз фаолиятини қонун ҳужжатлари ва Ўзбекистон касаба уюшмалари Федерация Кенгаши, Ўзбекистон Республикаси Савдо-саноат палатаси томонидан тасдиқланган (12.01.2015 й., 20-66 с, 15.01.2015 й. 01-СП), Меҳнат аҳолини ижтимоий муҳофаза қилиш вазирлиги билан келишилган таияларга асосан ишлаб чиқилган Низомга мувофиқ ва ҳар бир ташкилотда ишлаб чиқилган Низомга биноан олиб боради.

5.4. Жамоаларга доир меҳнат низолари Ўзбекистон Республикаси қонун ҳужжатларида белгиланган тартибда ҳал этилади.

VI. Меҳнат хавфсизлиги ва гигиенаси

Иш берувчининг мажбуриятлари:

6.1. Ўзбекистон Республикаси Вазирлар Маҳкамасининг 2017 йил 27 апрелдаги 246-сонли қарори билан тасдиқланган Меҳнатни муҳофаза қилиш соҳасида қайта тайёрлаш ва малака ошириш тартиби тўғрисидаги ҳамда Ўзбекистон Республикаси Адлия вазирлигида 1996 йил 14 августда 272-рақам билан рўйхатга олинган ходимларни меҳнат муҳофазаси бўйича ўқитиш ҳамда билимларини текшириш тўғрисидаги намунавий Низом талабларига биноан ходимларни, доимий ҳаракатдаги имтиҳон комиссияси аъзоларини ҳамда меҳнат муҳофазаси бўйича мутахассисларни меҳнат муҳофазаси бўйича ўқитади ҳамда билимларини текшириш ишларини ташкил этади.

Ташкилотларда меҳнатни муҳофаза қилиш бўйича ишларни ташкил этиш тўғрисидаги Низом” (Ўзбекистон Республикаси Адлия вазирлигида 1996 йил 14 августда 273-рақам билан рўйхатга олинган) талаблари асосида ташкил этади

6.2. Касаба уюшмаси Республика Кенгаши билан биргаликда ишлаб чиқаришда жароҳатланиш ва касб касалликларининг олдини олиш бўйича тармок дастурини ишлаб чиқиш ва бажарилишини таъминлаш.

6.3. Жамият тизимидаги ҳар бир ташкилотларда жамоа шартномаларини тузишда амалдаги қонунларга мувофиқ меҳнат муҳофазаси тадбирлари учун зарур бўлган миқдорларда маблағ ажратилишини ва уларнинг тўлиқ ўзлаштирилишини таъминлаш.

6.4. Ходимларни ишлаб чиқаришдаги бахтсиз ходисалар ва касб касалликларидан Ўзбекистон Республикаси Вазирлар Маҳкамасининг 2009 йил 24 июндаги 177-сонли қарори билан тасдиқланган “Иш берувчининг фуқаролик жавобгарлигини мажбурий суғурта қилиш қоидалари” талабларига мувофиқ ҳолда суғурта қилиш.

6.5. Ишлаб чиқаришда юз берган бахтсиз ҳодиса туфайли ходимнинг соғлиғига шикаст етказилганлиги ёки унинг вафоти муносабати билан иш берувчи томонидан бир йўла тўланадиган нафақалар ҳамда зарарларни қоплаш Ўзбекистон Республикаси Вазирлар Маҳкамасининг 11.02.2005 йил 60-сонли қарори билан тасдиқланган ходимларга уларнинг меҳнат вазифасини бажариш билан боғлиқ ҳолда жароҳатланиши, касб касалликларига чалиниши ёки саломатликнинг бошқа хил шикастланиши туфайли етказилган зарарни тўлаш қоидаларига ва Меҳнатни муҳофаза қилиш тўғрисидаги Қонуннинг 33-моддасига асосан бир марталик нафақа тўлайди:

-ходимнинг соғлиғига етказилган зарарнинг ўрнини қоплаш учун жабрланувчининг меҳнатда майиб бўлишига қадар бўлган ўртача ойлик иш ҳақиға нисбатан жабрланувчи томонидан касбга оид меҳнат қобилиятини йўқотиш даражасига мувофиқ бўлган фоизлардаги ҳар ойлик тўлов, шунингдек ходимнинг бир йиллик иш ҳақидан кам бўлмаган миқдорда бир йўла бериладиган нафақа тўлови ҳамда ходимнинг соғлиғи шикастланишидан келиб чиққан қўшимча харажатларни (агар у даволаниш, протез қўйдириш ва тиббий ҳамда ижтимоий ёрдамнинг бошқа турларига муҳтож деб топилган бўлса, ушбу тадбирлар билан боғлиқ харажатлар, шунингдек жабрланувчининг қайта тайёргарлиги ва тиббий хулосага мувофиқ ишга жойлашиши учун харажатлар ва бошқа харажатлар) компенсация қилади.

-ишлаб чиқаришдаги бахтсиз ҳодиса ёки касб касаллиги оқибатида ходим вафот этган тақдирда, зарарнинг ўрни қопланиши ҳуқуқига эга бўлган шахсларга боқувчининг вафоти билан боғлиқ ҳолда етказилган зарарнинг ўрнини қоплаш учун қонун ҳужжатларида белгиланган тартибда ҳар ойлик тўловларни, шунингдек вафот этган ходимнинг ўртача йиллик иш ҳақининг олти барабаридан кам бўлмаган миқдорда бир йўла бериладиган нафақа тўлашни ва дафн этиш билан боғлиқ сарф-харажатларини ҳам ўз зиммасига олади.

6.6. Меҳнат муҳофазаси ва хавфсизлиги бўйича жамоатчилик назоратини ташкил этиш юзасидан республика кўрик-танлови бўйича корхона, ташкилот, ташкилотлар, жамоат бирлашмалари, шунингдек бошланғич касаба уюшма кўмиталари, меҳнатни муҳофаза қилиш бўйича вакиллар ўртасида жамоат назоратини энг яхши ташкил этиш юзасидан республика танлови ўтказиш ва

голибларни юкори касаба уюшма ташкилотларига тавсия этиш Ўзбекистон касаба уюшмалари Федерацияси Кенгаши Раёсатининг Қарори билан тасдиқланган “Меҳнат муҳофазаси ва хавфсизлиги бўйича жамоатчилик назоратини ташкил этиш юзасидан республика кўрик-танлови тўғрисида”ги Низомда белгиланган тартибда амалга оширади.

6.7. МКнинг 214 - моддасига асосан Соғлиқни сақлаш вазирлигининг 2012 йил 10 июлдаги 200-сонли буйруғи билан белгиланган тартибда дастлабки тарзда ва кейинчалик вақти вақти билан тиббий кўриқдан ўтказилишини ходимларнинг чикимдор бўлмаган ҳолда ташкил қилинишини таъминлаш.

6.8. Ташкилотлардаги меҳнат муҳофазаси бўйича сайланган вакилларни ўқитиш ва рағбатлантириб бориш.

6.9. Ўзбекистон Республикаси Вазирлар Маҳкамасининг 1997 йил 6 июлда 286-сонли қарори билан тасдиқланган “Ишлаб чиқаришдаги бахтсиз ҳодисаларни ва ходимлар саломатлигининг бошқа ҳил зарарланишини текшириш ва ҳисобга олиш тўғрисидаги Низом” талабига асосан оқибати ўлим билан тугаган бахтсиз ҳодисаларни ҳайъат йиғилишида Республика Кенгаш ва бахтсиз ҳодиса содир бўлган ташкилотлар раҳбарлари иштирокида муҳокама қилинишини таъминлаш.

6.10. Меҳнат муҳофазаси бўйича битим Ўзбекистон касаба уюшмалари Федерацияси Кенгаши 2017 йил 4 апрелдаги 6-44“с”-сонли қарори билан тасдиқланган “Меҳнатни муҳофаза қилиш тадбирларини режалаштириш бўйича тавсиялар”га биноан тузилади ва жамоа шартномасига илова қилинади.

6.11. Республика Кенгаши билан биргаликда меҳнатни муҳофаза қилишнинг норма ва қоидаларига риоя этилиши юзасидан ҳамкорликда назорат олиб бориш ва йилда бир марта Жамиятнинг ҳайъат йиғилишида кўриб чиқиш.

VII. Маданий-маърифий ишлар, жисмоний тарбия ва спортни оммалаштириш, меҳнаткашлар ва уларнинг оила аъзоларини соғломлаштириш

7.1. Маданий-маърифий, жисмоний тарбия ва спортни ривожлантириш, меҳнаткашлар ва уларнинг оила аъзоларини соғломлаштириш борасида қуйидаги ишлар амалага оширилади:

- бугунги кунда амалга оширилаётган давлат сиёсатининг устувор йўналишлари, кенг кўламдаги ислохотлар моҳиятини, қабул қилинган қонун ҳужжатлари ва давлат Дастурларининг аҳамиятини меҳнаткашларга, айниқса ёшларга атрофлича тушунтириш мақсадида ойда 1 марта “Маънавият соатлари”ни ўтказиб бориш;

- “Маънавият ва маърифат” хоналарини, кутубхоналарни Президент асарлари, Мустақиллик йилларида чоп этилган янги адабиётлар, плакатлар ҳамда техник воситалар билан таъминлаш;

- соҳа ходимлари учун ташкил этиладиган бадий хаваскорлик танловларида ва бошқа кўрик-танловларда иштирок этиш;

- соҳа ходимларини саломатлигини мустаҳкамлаш, уларни спорт билан мунтазам шуғулланишларини ташкил этиш;

- соҳа ходимлари ўртасида ташкил этиладиган спорт мусобакаларида иштирок этиш;
- кам таъминланган ва кўп болали аёллар, ишлаётган меҳнат фахрийлари ва ногиронларни тизимдаги санаторийларда молиявий имоният даражасида имтиёзли соғломлаштиришни кўзда тутиш;
- ходимлар ва уларнинг оила аъзоларини маданий дам олдириш, республикамизнинг диққатга сазавор жойларига ва тарихий шаҳарларга саёҳатларини ташкил этиш;
- Ташкилотларда “Ходимлар гимнастikasi”ни кенг жорий этиш;
- иш вақтидан сўнг танланган кунларда (хафтада камида бир марта) тизимдаги меҳнат жамоаларида раҳбар ва барча ходимларнинг жисмоний тарбия ва спорт машғулоти (югуриш, стритбол, футбол, бадминтон, волейбол, баскетбол, стол тенниси, сузиш ва бошқалар) билан шуғулланишини ташкил қилиш.

7.2. Ходимлар ва уларнинг оила аъзоларини (ота-она, турмуш ўртоғи ва фарзандлари) соғломлаштириш ва дам олдириш учун йўлланмалар ходимлар томонидан касаба уюшмаси кўмитасига такдим этган аризасига асосан, улар томонидан тўланган ижтимоий солиқ тушумларидан ва касаба уюшмалари аъзолик бадалларидан тушган маблағларнинг соғломлаштиришга ажратилган миқдорига ҳамда белгиланган тартибга мувофиқ равишда берилади.

7.3. 11 ноябрь – касаба уюшмалари куни деб белгиланганлиги муносабати билан ҳар йили ташкилот ва муассасаларда касаба уюшмалари кунига бағишлаб ўтказиладиган маданий-маърифий ва спорт-соғломлаштириш тадбирлари, касаба уюшмаси фаолиятига дахлдор кўрик-танловлар, конференция, форум, семинар, тренинг ва ижтимоий шериклар билан учрашувларда иштирок этиш.

VIII. Республика Кенгашнинг мажбуриятлари

8.1. Жамиятнинг барча ташкилотларида ходимларнинг ижтимоий ҳимоясини таъминлаш мақсадида ташкилотнинг иқтисодий имкониятларидан келиб чиқиб, қонунлар ва бошқа норматив ҳужжатлар билан белгиланган нормалар ва қоидаларда кўсатилганидан имтиёзлироқ меҳнат ва ижтимоий-иқтисодий шартларни белгиловчи жамоа шартномаларининг тузилишига эришиш.

8.2. Жамиятнинг ижтимоий иқтисодий ривожланиш дастурларини бажарилишига қўмаклашиш, бу борада ходимлар ташаббуси ва ижодиётини қўллаб-қувватлаш ва ривожлантириш.

8.3. Меҳнат муҳофазасига оид норматив-ҳуқуқий ҳужжатларни экспертизадан ўтказиш.

8.4. Касаба уюшма аъзоларига меҳнат муҳофазаси бўйича бепул ҳуқуқий ёрдам кўрсатиб бориш.

8.5. МКнинг 9-моддасига асосан меҳнат тўғрисидаги қонун ҳужжатларига ва Меҳнатни муҳофаза қилиш қоидаларига риоя этилишини текшириш ва назорат қилиш.

8.6. Ташкилот ходимларининг меҳнат ва маиший шароитларини яхшилашга кўмаклашиш.

8.7. Ташкилот ходимларига амалдаги қонунларда ўрнатилган имтиёзлар берилиши устидан назорат олиб бориш, керак бўлган ҳолларда уларни меҳнат ҳуқуқларини ҳимоя қилиб, даъво аризаси билан судга мурожаат қилиш.

8.8. Меҳнатни муҳофаза қилиш масалаларида касаба уюшма фаолларига ташкилий, ҳуқуқий ёрдам бериш ва уларни ўқишларида кўмаклашиш.

8.9. Меҳнат шартномаси асосида Жамият ташкилотларида ишлаётган ходимларни, иш берувчининг фуқаролик жавобгарлигини мажбурий суғурта қилиш тўғрисидаги қонун талаблари бажарилишини назорат қилиш.

8.10. Меҳнатни муҳофаза қилиш бўйича тадбирларни молиялаштиришни таъминлаш устидан жамоат назоратини олиб бориш.

8.11. Маънавият ва маърифат соҳасидаги ислохотларни давлат сиёсатининг асосий, устувор йўналиши деб ҳисоблаш ва самарадорлигини ошириш борасида тизимдаги маънавият хоналарини, кутубхоналарни Президент асарлари, ўзбек адиблари ва бугунги кун талабига биноан керакли адабиётлар билан таъминлаш даражасини ошириш. Маънавият ва маърифат соҳасидаги Давлат сиёсати, Президент Фармонлари ва ҳукумат қарорларини ҳамда маънавий-маърифий тушунчаларнинг моҳиятини оммавий ахборот воситалари орқали тарғиб қилиш.

8.12. Ёшларимизни фидойи, билимдон, ватанпарвар, соғлом тафаккурга эга бўлишлари, ғоявий бўшликка йўл қўймаслик, гиёҳвандлик ва ОИТСнинг олдини олиш бўйича улар ўртасида мунтазам равишда машғулотлар, тарбиявий ишлар олиб бориш, ёш ижодкорлар клубларига, спорт секцияларига жалб қилишнинг оммавийлигини таъминлаш.

8.13. Ўзбекистон Республикасининг жисмоний тарбия ва спорт тўғрисидаги Қонунини, Вазирлар Маҳкамасининг 1999 й. 27 майдаги 271-сонли “Ўзбекистонда жисмоний тарбия ва спортни янада ривожлантириш чора-тадбирлари тўғрисида”ги қарори, кейинги йилларда спортни ривожлантириш борасида Президент Фармонлари ҳамда Вазирлар Маҳкамасининг қарорларини бажариш мақсадида соҳа ходимларини, ёшларни мунтазам равишда жисмоний тарбия ва спортга жалб қилиш, оммавийлигини ошириш бўйича аниқ чора-тадбирларни ҳаётга татбиқ этиш, мусобақалар, спартакиадалар ва спорт ўйинларини юқори савияда ўтказишни, ташкилотларда спорт хоналарини ташкил этиш ва керакли спорт жиҳозлари билан таъминлаш масалаларини жамоа шартномаларида акс эттириш.

8.14. Соҳа ходимлари ва уларнинг фарзандларини санаторий, дам олиш уйлари, пансионат ва ёзги соғломлаштириш оромгоҳларида соғломлаштиришни ташкил этиш.

8.15. Қўлланилаётган меҳнатга ҳақ тўлаш тизимлари, иш хақи тўланиши, жамоа шартномаси бўйича кўшимча тўловлар берилиши тўғрилигини, шунингдек меҳнат муҳофазаси ва ҳавфсизлик техникаси шароитларини яхшилаш, бўйича тадбирлар бажарилишини назорат қилиш.

8.16. Меҳнат тўғрисидаги қонунлар ижросини назорат қилиш, ходимлар ҳуқуқий саводхонлигини юксалтиришга кўмаклашиш.

8.17. Халқаро меҳнат ташкилотининг “Ташкилотларда меҳнаткашлар вакиллариининг ҳуқуқларини ҳимоя қилиш ва уларга бериладиган имкониятлар тўғрисида”ги 135-Конвенциясига, шунингдек “Меҳнат муҳофазаси бўйича вакил ҳақидаги Низом”га биноан меҳнатни муҳофаза қилиш бўйича вакиллар ва меҳнат низолари комиссиясининг аъзоларини меҳнаткашлар вакиллари деб эътироф этилиши.

8.18. Ташкилотларда асосий ишидан озод қилинмаган меҳнаткашлар вакилларига жамоатчилик ишларини бажариш учун ўртача иш ҳақи саклаб қолинган ҳолда бўш вақт берилишини назорат қилиш.

8.19. Меҳнаткашлар вакиллариини интизомий жазо чораларини қўллаш, улар билан иш берувчи ташаббусига кўра меҳнат шартномасини бекор қилиш амалларидан муҳофаза қилиш кафолатлари.

8.20. Жамият билан биргаликда меҳнатни муҳофаза қилишнинг норма ва қоидаларига риоя этилиши юзасидан ҳамкорликда назорат олиб боради ва Жамиятнинг ҳаёят йиғилишида кўриб чиқиш.

8.21. Ижтимоий йўналтирилган Давлат дастурларини ишлаб чиқиш ва амалга ошириш ишларида фаол иштирок этиш, кам таъминланган ва имконияти чекланган болаларни тарбиялаётган оилаларни, ишлаётган оналарни ижтимоий муҳофаза қилиш ва қўллаб қувватлашнинг қонун ҳужжатларида кўзда тутилган чораларини амалга оширишни таъминлаб бориш.

8.22. Ёлғиз кексалар, пенсионерлар, ногиронлар, имконияти чекланган болалар кам таъминланган ва кўп болали оилаларга моддий ёрдам кўрсатиш учун ҳар йили “Наврўз” ва “Мустақиллик” байрамлари арафасида мақсадли тадбирлар ўтказиш.

IX. Аёллар меҳнатини тартибга солиш, аёллар ва оилавий вазифаларни бажариш билан машғул шахсларга бериладиган қўшимча имтиёзлар ва кафолатлар

9.1. Уч ёшгача фарзандлари бўлган аёллар учун ойлик иш ҳақларини саклаган ҳолда иш ҳафтаси 1 соатга қисқартирилади. (МК 228- моддаси).

9.2. Ходим билан иш берувчи ўртасидаги келишувга биноан тўлиқсиз иш куни ёки иш ҳафтаси белгилаб қўйилиши мумкин. Хомиладор аёлнинг, ўн тўрт ёшга тўлмаган боласи (ўн олти ёшга тўлмаган ногирон боласи) бор аёлнинг, шу жумладан ҳомийлигида шундай боласи бор аёлнинг ёки оиланинг бетоб аъзосини парвариш қилиш билан банд бўлган шахснинг илтимосига кўра, иш берувчи тиббий ҳулосага мувофиқ уларга тўлиқсиз иш куни ёки тўлиқсиз иш ҳафтаси белгилайди.

9.3. Икки ва ундан ортиқ 12 ёшгача фарзанди бўлган ёки 16 ёшгача ногирон фарзанди бўлган аёлларга ҳар йили 3 иш кунидан иборат бўлган ҳақ тўланувчи қўшимча таътил берилади.(МК 232-моддаси).

Хомиладорлик ва туғиш нафақаси хомиладорлик ва туғиш таътилининг бутун даврида тўлиқ иш ҳақи миқдорида тўланади(МК 233-286 моддаси).

9.4. Ҳомиладор аёлларни тиббий кўриқдан ўтишлари учун, иш берувчи томонидан уларнинг ўртача иш ҳақи сақланган ҳолда ишдан озод этиш (агар мазкур кўриқни ишдан ташқари вақтда ўтказиш имконияти бўлмаса).

9.5. Ҳомиладор ва боласи бор аёллар учун Қонунларда кўрсатилган кафолатларга риоя этилишини ҳамда имтиёзлар берилишини таъминлаш мажбуриятини ўз зиммаларига олади.

9.6. Хотин-қизлар ва эркаклар учун тенг ҳуқуқ ҳамда имкониятларни таъминлаш мажбуриятларини ташкилотларнинг ва улар таркибий бўлинмаларнинг ваколатли шахси зиммасига юклаш.

Х. Ёшлар учун қўшимча имтиёзлар ва кафолатлар

10.1. Таълим ташкилотларида ишлаб чиқаришдан ажралмаган ҳолда ўқиб, ўқув режасини бажараётган ходимларга ҳақ тўланадиган қўшимча таътил бериш, қисқартирилган иш ҳафтасини жорий этиш ва бошқа имтиёзлардан фойдаланишлари жамоа шартномаларида акс эттирилади (МК 240,249-моддаси).

10.2. Жамият ёшларга оид давлат сиёсатининг амалга оширилишида иштираётган этиши давомида Халқаро Меҳнат Ташкилотининг қуйидаги Конвенцияларига оғишмай риоя этилишини таъминлайди:

“Ишга қабул қилиш учун энг кичик ёш тўғрисида”ги 138-сонли Конвенция;

“Болалар меҳнатининг оғир шакллари таъқиқлаш ва йўқ қилишга доир шўшилинч чоралар тўғрисида”ги 182-сонли Конвенция.

10.3. Жамоа шартномаларида ёшларга имтиёзлар бериш, улар учун маънавий ва моддий қўллаб-қувватлаш чораларини қўллаш масалаларини назарда тутиш, шу жумладан:

ўн саккиз ёшга тўлмаган шахсларга, шунингдек касб-ҳунар таълими ташкилотларининг битирувчиларига меҳнат муносабатлари соҳасида қўшимча имтиёзлар ўрнатиш;

10.4. Касаба уюшмаси қўмитаси мажбуриятлари:

- корхонада амалиёт ўташга бириктирилган ва корхонага ишга қабул қилинган касб-ҳунар коллежлари битирувчиларига касаба уюшмаси маблагидан Республикада белгиланган базавий ҳисоблаш миқдорининг 20 ва 50 фоизи миқдорида бир марталик моддий ёрдам кўрсатиш;

- янги ишга қабул қилинган ёшларнинг иш жойларида қўнимлилигини таъминлаш бўйича иш олиб бориш;

- МКнинг 84-моддасига асосан ўрта махсус, касб-ҳунар таълими ташкилотларининг, ҳамда олий ўқув юртларининг тегишли таълим муассасини тамомлаган кундан эътиборан уч йил ичида биринчи бор ишга қираётган битирувчилари ишга қабул қилинганда дастлабки синов белгиланмаслиги устидан жамоатчилик назоратини олиб бориш;

- МКнинг 247¹-моддасига асосан ўрта махсус, касб-ҳунар таълими ташкилотларининг, шунингдек давлат грантлари бўйича таълим олган олий ўқув юртларининг тегишли таълим муассасини тамомлаган кундан эътиборан уч йил ичида биринчи бор ишга қирган битирувчилар билан меҳнат шартномаси у

тузилган кундан эътиборан уч йиллик муддат ўтгунига қадар иш берувчининг ташаббусига кўра бекор қилинганида иш берувчи бу ҳақда маҳаллий меҳнат органини хабардор қилиши устидан жамоатчилик назоратини олиб бориш.

10.5. Ҳар бир ташкилотда “Устоз-шогирд” тизимини жорий этиш бўйича Бош келишув асосида, таълим ташкилотларини тамомлаб, биринчи марта ишга қабул қилинган ходимга бир йил давомида тажрибали ходимни устоз сифатида бириктириш орқали уларни тарбиялаш, касбга тайёрлаш ҳамда кўникмаларини ошириш ишлари олиб борилади.

10.6. Жамоа шартномаларида аёллар ва ёшларга имтиёзлар бериш, улар учун маънавий ва моддий қўллаб-қувватлаш чораларини қўллаш масалаларини назарда тутиш, шу жумладан болали аёлларга моддий ёрдам кўрсатиш ва қисқартирилган иш вақтини ўрнатиш.

XI. Ижтимоий мулоқот ва ижтимоий шерикликни ривожлантириш

Иш берувчининг мажбуриятлари:

11.1. касаба уюшмаларининг ҳуқуқларига риоя этиши, уларнинг фаолиятига кўмаклашиши;

ходимларнинг манфаатларига дахлдор қарорлар қабул қилингунига қадар касаба уюшмалари билан маслаҳатлашувлар ўтказиши, меҳнат тўғрисидаги қонун ҳужжатларида ва норматив ҳужжатларда назарда тутилган ҳолларда эса уларнинг розилигини олиши;

касаба уюшмаларининг таклифларини ўз вақтида кўриб чиқиши ва уларга қабул қилинган қарорлар ҳақида ёзма шаклда, сабабларини кўрсатган ҳолда хабар қилиши;

касаба уюшмалари органлари вакиллари улар манфаатларини ифода этаётган ходимларнинг иш жойларига монеликсиз киритиши;

касаба уюшмаларига ходимларнинг ижтимоий-иқтисодий ҳуқуқ ва манфаатларига тааллуқли бўлган масалалар бўйича зарур ахборотни бепул тақдим этиши;

касаба уюшмаларига ўз вазифаларини бажариши учун зарур шароитларни таъминлаш;

касаба уюшмалари органлари таркибига сайланган ва ишлаб чиқаришдаги ишидан озод этилмаган шахсларга касаба уюшмаларига оид мажбуриятларини иш вақтида бажариши учун вақт бериши. Бунда касаба уюшмаларига оид мажбуриятларни бажариш вақти иш ҳафтаси соатлари сонининг 30 фоизидан кам бўлмаслиги керак;

касаба уюшмаларига жамоа шартномасида, келишувида белгиланган мақсадлар учун ва микдорларда маблағлар ўтказиши;

касаба уюшмасининг аъзолари бўлган ходимларнинг ёзма аризалари мавжуд бўлганда касаба уюшмасининг тегишли ҳисобварағига ходимларнинг иш ҳақидан ушлаб қолиш.

11.2. Тарафлар, ижтимоий-меҳнат муносабатлари соҳасидаги муаммоларни маданий йўл билан ҳал этиш услуби ҳисобланган ижтимоий мулоқот гоёсига содиқлигини билдириб, ўз зиммаларига қуйидаги мажбуриятларни оладилар:

- Тармоқ келишувини тегишли йилнинг феврал ойидан, ташкилотларда иш берувчилар ва ходимлар ўртасидаги жамоа шартномаларини эса - март ойидан кечиктирмай тузиш тавсия этиш;

- долзарб ижтимоий-иқтисодий муаммоларни муҳокама қилиш учун республика касаба уюшмалари фаоллари ва иш берувчиларнинг давра суҳбатларини ташкил этиб бориш;

- меҳнат қонунчилиги бузилишига йўл қўйган мансабдор шахслар томонидан мазкур қонун бузилиши бартараф этилмаган ҳолларда, суд органларига мурожаат қилишдан олдин, юридик шахсларнинг юқори органлари билан ижтимоий шериклик ва мулоқот асосида ходимлар меҳнат ҳуқуқларини ҳимоя қилиш тизимини жорий этишга эришиш;

- Жамият ва унинг қуйи ташкилотлари ўзларига тегишли ходимларнинг манфаатига дахлдор қарор қабул қилишдан олдин Республика Кенгаши ва тармоқ касаба уюшмасининг жойлардаги органлари билан маслаҳатлашишлари шарт.

- Ўзбекистон касаба уюшмалари Федерацияси Кенгашининг «Ишонч», «Ишонч-Доверие» газеталарига обунани ташкил этишга қўмаклашади.

ХII. Ижтимоий имтиёз ва кафолатлар.

12.1. Ходим, шунингдек унинг яқин қариндошлари (ота-онаси, турмуш ўртоғи, фарзандлари) вафот этганда дафн маросимлари учун муассаса ҳисобидан транспорт хизматини кўрсатиш.

12.2. Ходим пенсияга чиқиши муносабати билан ишдан кетаётганда молиявий имкониятлардан келиб чиққан ҳолда лавозим маошидан кам бўлмаган миқдорда бир йўла рағбатлантириш.

12.3. Юбилей ёшига етган (50, 55, 60, 65, 70, 80 ёш) ходимларни муассасанинг молиявий имкониятларидан келиб чиққан ҳолда муассаса ҳисобидан лавозим маошининг бир баравари миқдорида бир йўла мукофотлаш.

12.4. Ходим вафот этганда унинг оиласига молиявий имкониятлардан келиб чиққан ҳолда жамоа шартномасида белгиланган миқдорда муассаса ҳисобидан моддий ёрдам бериш.

12.5. Ходимлар ва уларнинг оила аъзоларини санаторий, санаторий-профилакторияларда ва дам олиш масканларида соғломлаштириш учун муассасалар молиявий имкониятларидан келиб чиққан ҳолда маблағ ажратиш.

12.6. Касаба уюшма органларининг асосий ишидан озод қилинган (бошланғич, бирлашган касаба уюшма қўмиталари) ходимларига моддий

рағбатлантириш, хўжалик фаолиятининг асосий натижалари учун мукофотлар, рағбатлантириш, сувсизлик ва район коэффиценти ҳамда бошқа қўшимча тўловларни муассаса маблағлари ҳисобидан тегишли раҳбарлар, мутахассислар ва хизматчиларга тўланадиган миқдорларда тўлаш.

12.7. Касаба уюшмаларининг меҳнат муҳофазаси бўйича ваколатли вакиллари этиб сайланган ходимлар ва меҳнат низолари комиссияси аъзолари меҳнат жамоасининг вакиллик органи аъзоларига тенглаштирилади ва уларга мазкур келишувда белгиланган ҳуқуқ, кафолат ва имтиёзлар татбиқ этиш.

12.8. Пандемия даврида меҳнат шароити зарур бўлган ва навбатчиликда вахта услубида ишловчи ходимларни ишга бориб келиши учун иш берувчи томонидан молиявий имкониятлардан келиб чиққан ҳолда транспорт воситаси билан таъминлаш.

XII. Келишувни амалга ошириш механизми

13.1. Томонлар Келишув мажбуриятларининг бажарилишини назорат қилишади ва унинг натижаларини ҳар йили, камида бир маротаба қўшма мажлисларда кўриб чиқилади. Шу сабабли тарафлар ҳар йилнинг 1 март кунига Келишувни бажарилиши юзасидан комиссия аъзоларга ахборотини тақдим этишади.

13.2. Келишувнинг бажарилишини назорат қилишни, уни бажариш мобайнида юзага келадиган келишмовчиликларни ҳал этишни келишув бажарилишини назорат қилувчи комиссияси томонидан амалга оширилади.

13.3. Келишувга имзо чеккан томонларнинг ҳар бири уни амалга оширишда ўз ваколатлари доирасида масъулиятни тан олади ва ижтимоий шерикчилик тамойиллари асосида ҳамкорлик қилишни ўз зиммасига олади.

12.4. Келишувга имзо чекилгандан сўнг кучга киради ва 2021-2023 йиллар мобайнида амалда бўлади ҳамда янгиси қабул қилингунга қадар амалда бўлади, томонлар Келишув кучга эга бўлган муддатда уни бажармаслик ёки бекор қилиш ҳуқуқига эга эмас.

12.5. Ушбу Келишув мажбуриятлари бажарилмаган ҳолларда томонлар масъул ходимларга МКнинг 181.182-моддаларига асосан жазо чораларини қўллашни талаб этишлари мумкин.

12.6. Ушбу Келишув имзоланган кейин Ўзбекистон Республикаси Бандлик ва меҳнат муносабатлари вазирлигига билдириш рўйхатидан ўтказиш учун юборилади.

12.7. Мазкур Келишувга имзо чеккан тарафлар унга аввал олинган мажбуриятларнинг бажарилишига тўсқинлик қилмайдиган ўзгартириш ва қўшимчалар киритиш юзасидан таклифлар беришга ҳақлидир. Ушбу таклифлар тарафларнинг ўзаро розилиги билан қабул қилиниши мумкин.

Ўзбекистон Қизил Ярим Ой
Жамияти раиси

Тошкент ш.,
2021 йил 26 феврал,
09-а -сон

Ўзбекистон Соғлиқни сақлаш
ходимлари касаба уюшмаси
Республика Кенгаши раиси

Тошкент ш.,
2021 йил 26 феврал
2-09.с -сон



[Handwritten signature]

Х.Я.Каримов



[Handwritten signature]

Ф.Р.Ханапияев

